

شش گام

برای ورود به مدرسه (ویژه دوره ابتدایی)

فاطمه عسکری

کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی درسی

منطقی و در عین حال مهربانانه نسبت به کودک، و البته نه احساسی و افراطی که باعث وابستگی بیشتر در کودک شود، بهتر می‌توانند او را نسبت به مدرسه خوشبین و علاقه‌مند سازند. در همین راستاست که آنان با ارتباط مداوم (تلفنی، پیامک و یا حضور فعال در فضاهای ارتباطی مجازی کلاس) با معلم کودک خود، محیط مدرسه را نیز از نظر دور نمی‌دارند. توجه داشته باشید که همیشه در حضور کودکان از خوبی‌های مدرسه، کلاس، معلم مدیر و... بگویید نه از مشکلات و چالش‌ها؛ و البته غیر واقعی هم از آن‌ها تعریف نکنید، زیرا کودک شما به حدی از فهم و رشد رسیده است که می‌تواند صحبت‌های واقعی را از صحبت‌های غیر واقعی تمیز دهد.

ارتباط مداوم و مستمر شما با معلم فرزندان از دو منظر مهم است، اول اینکه سبب می‌شود معلم، شما و فرزندان را بهتر بشناسد و لذا به‌طور مناسب‌تری نکات قوت او را پرورش دهد و در جهت رفع مشکلات احتمالی، برنامه ریزی و اقدام کند. دوم اینکه کودک در فضایی که اولیا و معلم در کنار هم درباره او تشریح مساعی می‌کنند احساس آرامش و ارزشمندی بیشتری کرده و در بروز دادن هر چه بهتر توانایی‌های خود تلاش می‌کند. پس اولیایی که نسبت به نیازهای فرزند خود آگاهی دارند می‌بایست شش گام مهم را جهت موفقیت فرزندان در دوره ابتدایی بردارند. این شش گام عبارت است از:

به نام خدایی که خاک آفرید از آن خاک، انسان پاک آفرید خدا را شاکرم که بار دیگر فرصتی یافتیم تا در خدمت شما اولیای محترم کودکان دبستانی باشیم. به امید موفقیت این گل‌های نوشگفته سرزمین عزیزم ایران بزرگ اسلامی.

مهم‌ترین اصل یادگیری در فضای آموزشی دبستان، اعتماد اولیا به معلم و برقراری یک رابطه آرامش‌بخش، قوی و امن بین اولیا، معلم و دانش‌آموز است.

ورود کودکی شاد، راحت و آزاد به مدرسه، با فضایی از مقررات خاص تعلیم و تربیتی و الزام او به رعایت این مقررات اولین و اساسی‌ترین چالش وی در مدرسه، یعنی خانه دوم او می‌باشد. لذا میزان آگاهی اولیا از فضای مدرسه و مسائل احتمالی آن برای کودک به آن‌ها کمک می‌کند تا اولین حضور فرزندان در این فضای تأثیرگذار خوشایندتر و به یادماندنی‌تر شود.

باید پذیرفت که برای کودک نوآموز حضور در فضای رسمی مدرسه و کلاس درس و رعایت آداب و مقررات آن، همچنین دوری از خانه و خانواده، مخصوصاً از مادر، سپری کردن زمان طولانی و خسته‌کننده در کلاس، کاری سخت و ناخوشایند است. بنابراین جای تعجب نیست اگر در کودک واکنشی متفاوت نسبت به قبل از مدرسه رفتن او مشاهده کنیم.

در این مرحله والدینی که از مسائل ذکر شده آگاهند، خوب می‌دانند که با برقراری و حفظ آرامش در منزل و بروز رفتارهایی

گام اول

اولیای آگاه می‌دانند که الزام کودک به رعایت آداب و مقررات به یکباره و یک شبه، او را دچار اضطراب و پریشانی می‌کند. پس قبل از ورود به مدرسه در منزل او را به قانونمندی عادت می‌دهند. مثلاً تنظیم ساعت خواب و بیداری او، زمان مسواک زدن او، مسئولیت تمیز و مرتب نگه داشتن وسایل شخصی خود، زمان حمام رفتن و ... ضمن اینکه در ازای انجام دادن و رعایت درست هر کاری، پاداشی برایش در نظر می‌گیرند. البته خانه‌ای که در آن به‌طور معمولی نظم وجود دارد و مثلاً زمان خواب و بیداری افراد مشخص است و زمان صرف شام و ناهار و استراحت و کارهم معلوم است، فرزند یا فرزندان نیز خود به خود منظم بار می‌آیند و کمتر دچار چالش بی‌نظمی و بی‌قانونی می‌شوند. به هر حال، گام اول یعنی قانونمندی را باید قبل از ورود به مدرسه به فرزندان آموزش داد. این گام بسیار مهم و اثربخش شامل تمام گروه‌های سنی در دوره ابتدایی می‌باشد.

گام دوم

گام دوم آموزش مدیریت زمان و مکان و استفاده از وسایل شخصی است. والدین دانا شرایطی را فراهم می‌کنند که فرزندشان زمان و مکان مشخصی برای بازی با اسباب بازی‌هایش در خانه داشته باشد و این امر را مدیریت می‌کنند. (۳ تا ۲۰ دقیقه در طول روز)

این اولیا به خوبی می‌دانند نگاه کردن طولانی مدت به صفحه نورانی تلویزیون یا رایانک تمرکز و توجه کودک را برای یادگیری دچار مشکل می‌کند.

گام چهارم

فراهم کردن بستری برای مشارکت فعال در گروه و تقویت روحیه انجام کارهای گروهی.

اولیای آگاه می‌دانند که چگونه می‌توان با آموزش چند مهارت ساده به فرزند خود (تقسیم مهربانی، همدلی و بخشش) وی را برای ورود و موفقیت در زندگی اجتماعی آماده کنند. به فرزند خود یاد می‌دهند که مراقبت از وسایلش لازم است اما برطرف کردن نیاز دوستش نیز کار خوبی است. پس قانون قرض دادن و پس گرفتن وسایل به دوستانش را به او آموزش می‌دهند. این اولیا می‌توانند در موقعیت‌هایی خاص خود را به جای افراد مختلف جامعه بگذارند و از کودک خود راهکار و نظرش را بپرسند. مثلاً بپرسند: اگر تو جای بابا باشی دوست داری فرزندت چگونه به تو احترام بگذارد؟! و برعکس. یا اگر تو به جای کودک کار باشی دوست داری با تو چگونه رفتار شود؟

پس با فرزند خود در رابطه با مسائل روزمره و افراد اطراف او و شکل و نحوه محبت کردن به دیگران هم‌اندیشی کنید.

گام سوم

توجه به بهداشت فردی برای رسیدن به موفقیت‌های اجتماعی.

اولیای آگاه می‌دانند که بخش مهمی از موفقیت آینده کودکشان در جامعه، با پذیرش او در گروه همسالان و نحوه ابراز وجود وی در گروه بستگی دارد و این امر، یعنی پذیرش یا عدم پذیرش در گروه همسالان، نیازمند دانستن نکات ظریفی است. کودک‌ان ابتدایی نسبت به بوی بد دهان، بوی ادرار، ترشحات بینی و ... بسیار حساس هستند. پس باید نسبت به مسواک زدن فرزند خود قبل از رفتن به مدرسه، تعویض هر روز لباس‌های زیر او، تمیز و آراسته بودن ظاهری او، طریقه تخلیه بینی و طهارت گرفتن حساس باشید و این‌ها را به او آموزش می‌دهید.

والدین به این نکته توجه کنند که باید رازدار کودک خود باشند. لذا اجازه دهید فرزندتان نزد شما احساس امنیت کند و مسائل و تجربیاتش از دوستان و گروه همسالان را نزد شما بازگو کند. حتی اگر مطالب او خیلی واقعی به نظر نیاید یا از زبان دیگران مطرح کند. پس با دقت، حوصله و مهربانی به او گوش کنید و در حضورش عکس‌العمل نشان دهید. اما درباره هر آنچه گفته خوب فکر کنید و زود قضاوت نکنید! گاهی آرزوها، علاقه‌مندی‌ها، اشتباهات، غم‌ها و مشکلات کودک‌تان را می‌توانید از خلال این صحبت‌های او کشف کنید. پس رازدار، آرام و متین باشید.

گام پنجم

گاهی شما آنقدر از محیط اطراف می‌ترسید و نگرانید که یادتان می‌رود باید کودک‌تان را قوی کنید نه مخفی؛ بنابراین به جای اینکه کودک‌تان را در پشت خود پنهان کنید تا کمتر آسیب ببیند، او را آگاه کنید تا بداند چگونه خود را از آسیب‌ها دور بدارد. تن آگاهی و خودآگاهی را به فرزند خود آموزش دهید و نه گفتن در برابر خواسته‌های دیگران را به او یاد بدهید. به فرزندتان عزت نفس ببخشید و عزیزش بدارید؛ فرقی ندارد کلاس اولی باشند یا ششمی! انسانی که عزت نفس داشته باشد با دیگران و محیط اطرافش با مهربانی و احترام برخورد می‌کند. در این شرایط، محیط پیرامونش محیطی با کمترین تنش و آسیب‌رسانی خواهد بود.

گام ششم

شما الگوی رفتاری فرزندتان هستید!

اولیای آگاه می‌دانند که اگر خود در حضور فرزندشان کتاب بخوانند و برای او کتاب‌های جذاب بخرند و بخوانند او را علاقمند به مطالعه خواهند کرد. پس استفاده از این گنج بی‌پایان دانش را به فرزند خود هدیه دهید.

این اولیا همچنین به خوبی می‌دانند که به جای امر و نهی کردن، باید خود الگوی رفتاری مورد پذیرش فرزندشان باشند. لذا در رعایت ادب، راستگویی، مهربانی، مشارکت‌جویی، قانونمندی و نحوه ابراز احساسات خوب، تلخ، شیرین، بروز شجاعت، مهار خشم و مدیریت بحران و هیجانات اهل عمل و پرتلاش باشند.